

Rigsdagstidende.

1851

Forhandlingerne paa Folkethinget. № 406

Anden Session.

104de Møde.

Onsdagen den 5te Marts.

(Forts.)

Sørensen (fortsat): Ja paa den her foreslaaede Maade vilde det være umuligt, at Fæstefamilierne kunne forblive i Besiddelse af de kjøbte Steder, de ville efter de nuværende Kjøberes Afgang aldeles fortrænges derfra, og om det da skulde være af de bevarende Kræfter, den ærede Forslagsstiller meente skulde være til Statens Bedste, det veed jeg ikke, jeg troer, at det vilde blive af de forknytte og undertrykte Kræfter, det vilde kun blive Armøds Kræfter, og at Danmark med saadanne mange Kræfter af den Slags vilde være ulykkelig; men de bevarende Kræfter, som han meente burde konserveres, det var maaffee ogsaa blot Godseiere, der vare for Tiden udelukkede, som han sagde, fra politisk Deeltagelse. Naar Fæstevæsenets Overgang til Selveiendom saaledes var skeet, saa vilde Enhver vælge dem, meente han, saa vilde Bønderne sige til dem: kom nu og vær Bøndernes Repræsentanter! — Jeg siger ja, men at blive Bøndernes Repræsentanter, det vilde Godseierne ikke kunne blive paa anden Maade, end at de i Gjærning vise af Velvillighed den samme Humanitet, den samme Lyst til at befordre deres Fæsterees Bedste og Vel, hvormed de vilde befordre deres eget Bedste; kun alene paa denne Maade kan Tilliden fremkomme og vore, kun alene paa denne Maade kan, hvad man kalder Spænding, Misforstaaelse, inbgyrdes Mistanke eller anden gjensidig Ubehagelighed aldeles forsvinde og ophøre. Men paa den her foreslaaede Overgangsmaade til Selveiendom at ville op- have Spændingen, maatte den tvertimod vore og fortsættes; thi Godseierne maatte ifølge en saadan Lov komme til at betragte, hvad der blot er Fæstegods som deres frie Eiendom uden

mindste Rest af Indskrænkning fra Lovgivning- gen. Jeg spørger da: skulle vi vedblive, hvad for os er begyndt, at ophæve den ene Lovforpligtelse for dem efter den anden, som Lovgivningen fra gammel Tid af har givet, og overlade det til deres egen Raadig- hed, hvorledes de vilde handle med Fæstegodset? — Det var en Maade her at handle paa, som jo vilde vække et saadant. Had i Fæstebøn- derne til Godseierne og til dem, der bevirkede Saadant, at saadanne Mænd aldrig vilde kunne vinde Bøndernes Tillid, som man dog derved siger at ville tilvende Godseierne. Det er heller ikke saaledes fornuftige og retsfindige Godseieres Mening, det er heller ikke fornuft- ige og retsfindige Fæsterees Mening, naar de tale om at blive Selveiere, og de alvorlig ind- byrdes tale med hinanden derom, saa er det kun deres Mening, hvad der rimeligt kan ud- komme og forentes af Stedet, saa er Fordrin- gen slet ikke højere, end at Kjøbet, naar det kan ske for dem alle paa eengang, vil blive billigt realiseret, hvis de virkelig mene det; men, mene de det ikke, men blot sige: vi vilde nok sælge, men de tosfede Fæstere vilde ikke give, hvad vi forlange — see, saalænge det staaer saa- ledes — saa er der ingen anden Mening deri, end at Godseierne og deres Talsmænd netop befordre Spændingen ved blot at beraabe sig paa, at de ere Giere, og at deres Eiendom, som er Fæstegods, maa Ingen gjøre Indgreb i. Og Fæsterne svare da hertil og sige: vi ere Fæstere og have vor Fæsteret, og vi have den ikke for vor Tid alene, vi have den tillige for vore Enker efter os og for vore Børn i vor egen og vore Enkers Tid, og vi tage Brugen af Fæstegodset i den Tid, og nu vilde vi tage Brugen deraf saaledes, at det skal spie til Grund og Gaard, — og paa denne Maade forhindres da Samvirkningen til eet Maal,